

Kitaabka Daanyeel - Tirada Laba iyo Toban

Mugdi

Jeff Pippenger

2023-12-07

Erey ama odhaah laba-laaban oo ku dhex jirta Erayga la waxyooday waa astaan u ah farriinta malaa'igta labaad.

Oo sannaddii labaad ee boqornimadii Nebukadnesar, Nebukadnesar wuxuu ku riyooday riyooyin, kuwaas oo ruuxiisu ku qasmeen, hurdadiisiina way ka tagtay. Markaasaa boqorkii amray in loo yeedho saaxiriinta, xiddigiska yaqaan, sixiroolayaasha, iyo reer Kaldayiin, si ay boqorka ugu sheegaan riyooyinkiisii. Sidaas daraaddeed way yimaadeen oo boqorka hortiisa ayay istaageen. Boqorkiina wuxuu ku yidhi, Waxaan ku riyooday riyo, ruuxayguna wuu qasmay si aan riyada u ogaado. Daanyeel 2:1–3.

“Gudcurka” habeenkii, Nebukadnesar wuxuu ku riyooday sanam, laakiin riyadii ma uu soo xusuusan karin. Riyadii habeenka ayuu ku riyooday sanam, laakiin riyadii sanamka waxay fahamkiisa ugu ahayd mugdi la mid ah mugdigii habeenkii uu ku riyooday riyadaas.

Markaasaa reer Kaldayiin waxay boqorka kula hadleen afka Suuriyaanka, Boqorow, weligaa noolow; addoommadaada noo sheeg riyadii, annaguna waxaannu kuu muujin doonaa fasirkeeda. Boqorkiina wuu u jawaabay oo reer Kaldayiin ku yidhi, Arrintu way iga luntay; haddii aydaan i ogeysiin riyadii iyo fasirkeedaba, waa laydin jarjari doonaa, guryihinnana waxaa laga dhigi doonaa meel qashin iyo digo lagu qubo. Laakiinse haddii aad ii muujisaan riyadii iyo fasirkeedaba, waxaad iga heli doontaan hadiyado iyo abaalmarinno iyo sharaf weyn; sidaas daraaddeed i tusiya riyadii iyo fasirkeedaba. Daanyeel 2:4–7.

Imtixaankii riyadii sanamka Nebukhadnesar wuxuu ahaa imtixaan loo dejiyey in lagu garto cidda bixin karta sharaxaad nebinimo oo sax ah oo ku saabsan sanam gudcur ku daboolan, iyo weliba fasiraadda waxa ku jira riyada. Farriintii malaa'igta labaad oo lagu biiriyey farriintii Qaylada Habeenbadhkii ee taariikhda Milleriyaanta, waxaa hore u sii matalay Eliyaas tartankii Buur Karmel. Iyaduna sidoo kale waxay ahayd imtixaan muujin lahaa, ma aha oo keliya cidda ah Ilaaha runta ah, laakiin sidoo kale cidda ah nebiga runta ah. William Miller, oo Sister White si toos ah u tidhaahdo in Eliyaas lagu matalay, wuxuu Karmel ku matalay Eliyaas. Hase ahaatee, ma ahayn William Miller qudhiisa waxa la matalayey, inta badan sida ay ahaayeen xeerarka fasiraadda nebinnimada ee loo horseeday inuu fahmo. Buur Karmel, nebiyadii ilaaha labka ah ee Bacal iyo nebiyadii ilaaha dheddigga ah ee Ashtarooth waxaa lagu caddeeyey inay ahaayeen nebiyo been ah. Taariikhda Milleriyaanta, kaniisadaha Protestant-ka ah waxaa lagu caddeeyey inay ahaayeen nebiyo been ah sida uu Buur Karmel u sii matalay.

Markii kaniisadaha Protestanka ahi muujiyeen diidmooda xeerarkii fasiraadda nebinnimada ee William Miller, waxay noqdeen gabdhihii Rooma. Si nebiyad ahaan ah, gabadhi waa sawirka hooyadeed. Imtixaankii ay Protestanku ku fashilmee taariikhda Millerite wuxuu ahaa imtixaankii

aqoonsaday oo soo saaray sawirka (gabadhii) bahalka. Halkaas ayay geeska Protestannimada runta ahi ku muuqatay iyadoo ka soo horjeedda geeska Protestannimada riddowday. Nebukadnesar wuxuu dalbanayay fasiraad, isagoo sidaan yeelayana, si daryeelka Ilaah ah ayuu ugu lug lahaa soo saarista muujinta nebiyada beenta ah iyo nebiyada runta ah.

Mar kale ayay u jawaabeen oo yidhaahdeen, Boqorku addoommadiisa ha u sheego riyadii, annaguna fasirkeeda waannu muujin doonnaa. Boqorkiina wuu u jawaabay oo yidhi, Hubaal baan u ogahay inaad wakhti doonaysaan, maxaa yeelay waxaad arkaysaan in arrinkii iga lumay. Laakiin haddaaddaan riyada ii caddayn, waxaa idiin yaal amar keliya; waayo, waxaad isu diyaarisay erayo been iyo xumaan leh inaad hortayda kaga hadashaan ilaa wakhtigu is beddelo. Sidaan daraaddeed ii sheega riyada, markaasaan ogaan doonaa inaad fasirkeeda ii muujin kartaan. Daniel 2:7–9.

Dhammaadka xilliyadii imtixaanka, kala soociddii lagu muujiyey Buur Karmel, iyo 22-kii Oktoobar, 1844, ayaa sidoo kale lagu sawiray cutubka labaad ee Daanyeel. Saddexda muuqaal ee nebiyadeed ee Buur Karmel, taariikhda Millerite-ka, iyo riyadii Nebukadnesar ee taallada, culaysku wuxuu saaran yahay fasiraadda saxda ah ee waxsii sheegista sida ay u meteleen Eliiyaah, Miller, iyo Daanyeel. Fasiraadda riyadu waa farriinta la furay ee taariikhda lagu muujiyo halkaas oo laba dabaqadood oo nebiyo ahi ka soo baxaan.

Kaldeyiintii ayaa boqorka hortiisa ugu jawaabay, oo waxay yidhaahdeen, Ma jiro nin dunida jooga oo muujin kara arrinta boqorka; sidaan daraaddeedna ma jiro boqor, sayid, ama taliye waxyaalahan oo kale weyddiistay sixiroole, ama xiddigis, ama Kaldeyi ah. Oo waxa boqorku dalbanayaa waa wax naadir ah, mana jiro mid kale oo boqorka hortiisa ku muujin kara, ilaahyada mooyaane, kuwaas oo hoygoodu aanu la jirin binu-aadmiga. Sababtaas aawadeed boqorkii wuu cadhooday oo aad buu u xanaaqay, oo wuxuu amray in la wada baabbi'yo nimankii xigmadda lahaa oo dhan ee Baabuloon. Daanyeel 2:10–12.

Buurta Karmel dusheeda, Eliyaah wuxuu soo jeediyey imtixaanka, imtixaankii uu soo jeediyeyna ma ahayn oo keliya in lagu muujiyo kan ah Ilaaha runta ah, laakiin sidoo kale kan ah nebiga runta ah. Daanyeel cutubka labaad, waa reer Kaldayi in kuwa tilmaamaya imtixaanka muujiyey kala duwanaanta u dhexaysa kan runta ah iyo kan beenta ah. Waxay sharxayaan in fasiraadda Nebukadnesar raadinayo lagu garan karo oo keliya Ilaah, ee aanay dadku garan karin. Waxay kaloo ka cawdeen in xiriirka ka dhexeeya Nebukadnesar iyo xigmadyahannadiisii diineed uu ahaa xiriir khaldan markay yidhaahdeen, “waa wax naadir ah waxa boqorku dalbanayo.” Waxay doonayeen in boqorka, oo matalaya Dawladda, uu ka fogaado goobta diinta ee iyaga loo fahmay inay ka yihiin kuwa awoodda ku leh. Kama ay soo horjeedin mabaadi’da isu-geynta kaniisadda iyo dawladda; waxay ka soo horjeedeen in Nebukadnesar, oo matalaya Dawladda, uu dalbanayo inuu xukumo kaniisadda. Waxay ku raalli ahaan lahaayeen xiriir kaniisad-dawladeed, haddii hoggaamiyeyasha diintu ay ka talin lahaayeen dawladda. Imtixaanka sawirka bahalka ayaa ah meesha aynu kaga go’aansanno masiirkeenna weligiis ah—sida riyadii sawirka Nebukadnesar—waana imtixaan nolol ama geeri ah.

Oo amarkii baxay in nimankii xigmadda lahaa la laayo; waxayna doondooneyeen Daanyeel iyo saaxiibbadiis in la laayo. Markaasaa Daanyeel Ariyokh oo ahaa sirkaalkii ilaalada boqorka,

kaasoo u baxay inuu laayo nimankii xigmadda lahaa ee Baabuloon, ugu jawaabay talo iyo xigmad; wuuna u jawaabay oo ku yidhi Ariyokh oo ahaa sirkaalkii boqorka, Maxaa amarku boqorka uga soo baxay isagoo sidaan u degdeg badan? Markaasaa Ariyokh arrinkii u sheegay Daanyeel. Daanyeel 2:13–15.

Markii Daanyeel loo iftiimiyo fahamka xaaladaha nolosha iyo dhimashada ee riyada taallada weli aan la aqoon, wuxuu matalayaa iftiiminta boqol iyo afar iyo afartan kun ee xaqiiqada ah inay ku jiraan taariikhda imtixaanka labaad oo muuqda ee habraaca imtixaanka saddexda-tallaabo ah. Hase ahaatee, Daanyeel si fudud ugama wakiil aha oo keliya kuwii doortay inay cunaan cuntada saxda ah, sidaan darteedna ka gudbay imtixaankii kowaad, balse wuxuu kaloo matalaa wakiilka aadanaha ah ee Ilaah siiyey garasho gaar ah oo ku saabsan waxsii sheegyada Kitaabka Quduuska ah.

Afartan carruurtaasna xagga Ilaah wuxuu siiyey aqoon iyo xeelad xagga cilmiga iyo xigmadda oo dhan; Daanyeelna wuxuu lahaa garasho xagga riyoyinka iyo muujinta oo dhan. Daanyeel 1:17.

In kastoo afarta Cibraani ee aaminka ah dhammaantood ka gudbeen imtixaankii cuntada, haddana Daanyeel ayaa loo doortay inuu noqdo farriin-sidaha riyoyinka iyo waxyiyaada. Daanyeel wuxuu matalayaa farriin-sidaha nebiyadeed sida ay u meteleen Eliyaah, Yooxanaa Baabtiisaha, Yooxanaa Muujiyaha, William Miller, iyo Future for America. Farriin-sidaha nebiyadeed marnaba lagama sooco imtixaanka nebiyadeed.

Waqtigii Masiixa, kuwii diiday maragga Yooxanaa ma ayan ka faa'iidi karin Ciise. Taariikhdii Millerite-ka, kuwii diiday farriintii kowaad (oo uu metelayay William Miller), ma ayan ka faa'iidi karin farriintii labaad. Labada taariikhoodba kuwa aaminka ah ma ay garanayn halka habka imtixaanku u socday. Xertii waxay diideen inay arkaan iskutallaabta, in kasta oo si cad loogu sheegay inay taas dhici doonto. Millerite-yaduna ma ay arki karin niyad-jabkii weynaa. Daanyeel, markii Ariook uu uga warramay duruufihii nolol iyo dhimasho ee la xidhiidhay riyadii taallada ee Nebukadnesar, ma uu garanayn waxa ku jiray riyada ama halka imtixaanka taalladu ku dambayn doono. Waxa keliya oo uu oga waxay ahayd in ay ahayd xaalad nolol iyo dhimasho ah. Sidaan darteed Daanyeel wuxuu u baahday waqti si uu u fahmo fasiraadda.

Markaasaa Daanyeel gudaha u galay, oo boqorkii ka baryay inuu siiyo waqti, si uu boqorka ugu muujiyo fasiraadda. Daanyeel 2:16.

Daanyeel wuxuu muujiyey iimaan ku saabsan cuntadii (habraacii) uu go'aansaday inuu cuno imtixaankii ugu horreeyey. Sidaan daraaddeed waxaa isaga la siiyey waqti, sidii xertii loo siiyey wakhtigii Masiixa. Wakhtigii xertii la siiyey wuxuu ahaa muddadii dhimashada Masiixa, aaskiisa, sarakiciddiisa, iyo koritaankiisii ugu horreeyey, ka hor intuusan Rabbigu xertii kula kulmin jidka Emma'us, dabadeedna mar kale qolka sare. Markaas dhammaadka wakhtigaas ayuu ku neefsaday Ruuxa Quduuska ah.

Markuu tan yidhi dabadeed, ayuu ku neefsaday iyaga, oo wuxuu ku yidhi, Qaata Ruuxa Quduuska ah. Yooxanaa 20:22.

Yexesqeel wax buu sii sheegay, lafihii dhintayna waa la isu keenay. Markaas Yexesqeel mar kale ayuu wax sii sheegay, Ruuxa Quduuska ahna waxaa lagu afuufay jidhadii immika la sameeyey, wayna istaageen iyagoo ah ciidan weyn oo xoog badan. Markii Masiixu ku afuufay xertii, wuxuu furay garashadoodii.

Markaasuu wuxuu furay garashadoodii, si ay u fahmaan Qorniinnada. Luukos 24:25.

Nebi oo dhan waxay ka hadlayaan dhammaadka dunida, Daanyeelna ka reeban ma aha. Wakhtigii uu codsaday wuxuu ahaa muddo uu ku heli karo iftiin. Wakhtigii sugitaanka ee Milleriyiinta wuxuu ka bilaabmay niyad-jabkii ugu horreeyey ilaa ay garteen inay ku jireen wakhtigii dib-u-dhaca, taas oo la xidhiidhay waxsii sheegyada Matayos cutubka shan iyo labaatanaad iyo Xabaquuq cutubka labaad. Taariikhda wakhtiga dib-u-dhaca ee taariikhda Milleriyiinta waxaa lagu dhammaystiray wakhtigii farriinta malaa'igta labaad. Daanyeel cutubka labaad wuxuu matalayaa isla taariikhdaas; sidaas darteed codsigiisii wakhti wuxuu si nebiyannimo ah ula jaanqaadayaa wakhtigii dib-u-dhaca ee Milleriyiinta. Haddaba, codsiga Daanyeel ee wakhti iyo wakhtigii dib-u-dhaca ee Milleriyiinta waxay matalaan wakhtiga dib-u-dhaca ee boqolka afartan iyo afarta kun, kaas oo bilaabmay Luulyo 18, 2020.

Codsiga Daanyeel ee ah in waqti loo siiyo si uu u garto riyadii sawirka Nebukadnesar waxaa cutubka kow iyo tobnaad ee Muujintii lagu metelayaa saddexda maalmood iyo badhka ah ee ay labada markaati mayd ahaan ugu yaalliin jidka dhexdiisa. Taariikhda saddexda maalmood iyo badhka ah ee Muujintii 11, saddexda maalmood iyo badhka ah oo astaan ahaan u metela cidlada nebiyadeed, waxaa jira cod qaylinaya. Codka aadanaha ee uu Adeegaha Qalbiqaboojiyaha ahi u adeegsado inuu ku toosiyo oo uu lafaha qalalan ee dhintay nolol ugu soo celiyo waxaa metelaya Daanyeel, kaas oo la siiyey muujinta nebiyadeed ee waxa ay riyadu ahayd iyo waxa ay u taagnayd. Codka cidlada ku qaylinaya waxaa la siiyey garasho nebiyadeed oo ku saabsan riyoyin iyo muuqashooyin, sida uu Daanyeel u metelo. Codku wuu qaylinayaa, sidaas darteedna wuxuu muujinayaa in la siiyey farriinta Qaylada Habeenbadhka, qayladuna waxaa la bixiyaa saqda dhexe, taas oo metesha gudcur.

Gudcurkii ugu qotada dheeraa ee saqda dhexe codkii (Daanyeel) waxaa la siiyey garasho ku saabsan farriin lagu daboolay gudcur. Amarka la siiyey codka (Yexesqeel) waa inuu wax u sii sheego lafaha engegan ee dhintay. Markuu sidaas yeelo, Gargaaraha waxaa lagu neefsiiyaa kuwii jidka yaallay ee dhintay, wayna “soo noolaadaan.” Laakiin soo noolayntu waxa keliya oo lagu dhammaystiraa tukasho. Tukashadu waa astaan-jid ku taal taariikhda soo noolaynta lafaha engegan ee dhintay oo jidka lagu laayey. Daanyeel si nebiyaysan ayuu u metelaa astaan-jidkaas, si toos ah meesha ku habboon ee astaan-jidka lagu aqoonsaday.

“Soo nooleyn runta ah oo dhexdeenna ka hanaqaadda waa tan ugu weyn uguna degdegga badan baahiyahayaga oo dhan. In tan la doondoonaa waa inay noqotaa hawshayada ugu horraysa. Waa in dadaal daacad ah loo galaa helidda barakada Rabbiga, mana aha sababta oo ah Ilaah uusan diyaar u ahayn inuu nagu deeqo barakadiisa, balse waa sababta oo ah innagu uma aannu diyaarsanayn inaan helno. Aabbaheenna jannada ku jira ayaa ka sii diyaar badan inuu Ruuxiisa Quduuska ah siiyo kuwa isaga weyddiista, inta waalidiinta dunidu uga diyaar badan yihiin inay hadiyado wanaagsan siiyaan carruurtooda. Laakiin waa shaqadeenna inaanu,

qirasho, is-hoosaysiin, toobadkeen, iyo tukasho kulul ku dhammaystirno shuruudaha uu Ilaah ku ballanqaaday inuu nagu siiyo barakadiisa. Soo nooleyn waxaa la filan karaa oo keliya iyadoo jawaab looga helayo tukashada. Inta dadku sidaas uga madhan yihiin Ruuxa Quduuska ah ee Ilaah, ma ay qaddarin karaan wacdinta Erayga; laakiin marka awoodda Ruuxu taabato qalbiyadooda, markaas khudbadaha la jeediyo ma ahaan doonaan kuwo aan wax tar lahayn. Iyagoo ku hagmaaya waxbaridda Erayga Ilaah, iyadoo ay la socoto muujinta Ruuxiisa, iyo iyagoo adeegsanaya garasho sugan, kuwa ka qayb gala kulammadeenna waxay heli doonaan waayo-aragnimo qaali ah, oo markay guryahooda ku noqdaanna, waxay diyaar u ahaan doonaan inay sameeyaan saamayn caafimaad qabta.”

“Calan-qaadayaashii hore waxay garanayeen waxa ay tahay in Ilaah lagula halgamo baryada, oo lagu raaxaysto daadinta Ruuxiisa. Laakiin kuwan waxay ka sii baxayaan goobta hawsha; oo yaa soo kacaya si uu boosaskooda u buuxiyo? Sidee bay la tahay jiilka soo kacaya? Ma Ilaah bay u soo jeesteen? Ma ku baraarugsannahay hawsha ka socota meesha quduuska ah ee samada, mise waxaannu sugaynaa in xoog nagu qasba uu ku soo dego kiniisadda intaan toosi lahayn? Ma rajaynaynaa inaan aragno kiniisadda oo dhan oo dib loo soo nooleeyo? Wakhtigaasu marnaba ma iman doono.”

“Waxaa kaniisadda ku jira dad aan weli soo noqon, oo aan ku midoobi doonin tukasho daacad ah oo guulaysata. Waa inaynu shaqada u galnaa si shaqsi ah. Waa inaynu sii tukannaa in ka badan, oo aynu hadal yaraynaa. Xumaantu way bataa, waana in dadka la baro inayan ku qancin cibaado muuqaalkeeda oo aan lahayn ruuxa iyo xoogga. Haddii aynu ku dadaalno baadhidda qalbiyadeenna, ka fogaynta dembiyadeenna, iyo sixidda u janjeerkeenna xun, nafahayagu looma qaadi doono wax aan jirin; waxaynu ka shakiyi doonaa nafteenna, innagoo leh dareen joogto ah oo ah in ku filnaanshaheenna ay ka timaaddo Ilaah.” Selected Messages, buugga 1, 121, 122.

Isagoo ku salaynaya rumaysadka uu ku qabay cuntadii Daanyeel doortay inuu cuno, ayaa markaas lagu geliyey hanaan imtixaan oo muuqaal ah oo uga baahnaa inuu adeegsado habkii ay cuntadiisu matalaysay, si uu marka hore u ballanqaado in Ilaahiisu aqoonsan doono oo sharxi doono riyadii, dabadeedna u fuliyo u soo bandhigidda riyadaas boqorka. Wuxuu haystay cuntadii saxda ahayd, ama habkii saxda ahaa, dabadeedna wuxuu ahaa inuu si muuqaal ah u muujiyo rumaysadkiisa isagoo soo bandhigaya farriinta riyadii sawirka Nebukhadnesar oo ku jirtay “gudcur” buuxa. Ficiilkiisii xigayna wuxuu ahaa muujintiisii muuqaalka ahayd ee rumaysadka, waayo markaas ayuu ku dhaqmay qaacidada rabbaaniga ah ee dadka Ilaah marka ay isku arkaan gudcurka.

“Mugdiga kan sharka leh waxay hareereysaa kuwa dayaca inay tukadaan. Jirabyada cadawga ee si hoose loo gunuunaco ayaa ku sasaba dembi; waxaas oo dhammuna waa sababta oo ah kama faa’iidaystaan mudnaanta uu Ilaah siiyey ee ku jirta amarka rabbaaniga ah ee tukashada. Maxay haddaba wiilasha iyo gabdhaha Ilaah uga caga-jiidayaan tukashada, iyada oo tukashadu tahay furaha ku jira gacanta rumaysadka oo lagu furo bakhaarka samada, halkaas oo lagu kaydiyey khayraadka aan xadka lahayn ee Qaadirnimada? Haddii aanay jirin tukasho aan kala joogsi lahayn iyo feejignaan dadaal leh, waxaynu halis ugu jirnaa inaynu dayacno oo aynu ka leexanno jidka toosan. Colka ayaa had iyo goor isku daya inuu xannibo jidka loo maro kursiga naxariista, si aynaan baryo kulul iyo rumaysad ugu helin nimco iyo xoog aynu ku caabbino

jirraabaadda.” Steps to Christ, 94.

Iyadoo mugdiga ku jira wixii ku saabsanaa riyadii habeenkii ee Nebukadnesar, Daanyeel wuxuu isu geeyey saddexdiisii saaxiibbo, wuuna tukaday.

Markaasaa Daanyeel gurigiisii tegey, oo arrinkii wuxuu ogeysiiyey Xananyaah, Miishaa’eel, iyo Casaryaah, oo ahaa saaxiibbadiisii, inay naxariis ka baryaan Ilaaha samada wax ku saabsan qarsoodigan; si aan Daanyeel iyo saaxiibbadiis ula baabbi’in kuwa kale ee xigmadda lahaa ee Baabuloon. Markaasaa qarsoodigii waxaa loogu muujiyey Daanyeel riyo habeenimo ah. Markaasaa Daanyeel ammaanay Ilaaha samada. Daanyeelna wuu jawaabay oo yidhi, Mahad waxaa leh magaca Ilaah weligiis iyo weligiisba, waayo, xigmadda iyo xooggu isagaa leh. Isagaa beddela waqtiyada iyo xilliyada; boqorrada wuu ridaa, wuuna taagaa; isagaa kuwa xigmadda leh siiya xigmad, kuwa garashadana aqoon. Isagaa muujiya waxyaalaha qoto dheer oo qarsoon; isagu waa ogyahay waxa gudcurka ku jira, iftiinkuna isagu la jiraa. Waan kuu mahadnaqayaa, waanan ku ammaanayaa, Ilaahii awowayaashayow, waayo, waxaad i siisay xigmad iyo xoog, oo haatanna waxaad ii muujisay wixii aannu kaa baryaynay; waayo, imminka waxaad na ogeysiisay arrinkii boqorka. Daanyeel 2:17–23.

Daani’eel dabadeed waxaa abaalmaryey Kii “yaqaanna waxa gudcurka ku jira.” Dhaqdhaqaaqa lagu meelmarinayo sharciyada Axadda wuxuu ku socdaa gudcur, oo kuwa qirtay inay cunayaan cuntada Ilaahiga ah waxaa laga doonayaa inay gartaan samaysanka ekaanta bahalka oo diyaarinaysa madasha diineed iyo tan siyaasadeed ee lagu dhaqan-gelinayo calaamadda awoodda baabtiiska.

Daaniyeel cutubka labaad si fudud uguma aqoonsanayo taariikhda malaa’igta labaad ee taariikhda Millerite, balse si ka sii toosan ayuu u sawirayaa taariikhda malaa’igta labaad ee dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad. Imtixaankii riyadii sanamka Nebukadnesar, waxaa lagu matalayaa imtixaanka sanamka bahalka. Tallaabooyinka nebinnimada ee dadka Ilaah ay ku baraarugayaan duruufaha nolol iyo geeri ee sharciga Axadda ee soo dhow, waxaa si gaar ah loogu aqoonsanayaa buugaagta Daaniyeel iyo Muujintii.

Daanyeel wuxuu matalaa rasuulka taariikhda ay ka soo baxdo farriinta nolol-ama-geeri ee riyadii sanamka. Wuxuu ku taagan yahay cuntadii uu u yimid inuu fahmo, oo rumaysad ayuu ku caddaynayaa in Ilaah riyada muujin karo, hase yeeshee waqti ayuu codsadaa. Waqtigaasu waa wakhtiga dib-u-dhaca. Dhammaadka wakhtiga dib-u-dhaca, waxaa la siiyaa aqoonta wixii ku jiray riyadii mugdiga ahayd ee Nebukadnesar, laakiin intaas oo keliya ma aha. Keliya ma uu helin fahamka riyadii sanamka, taas oo astaan u ah sanamka bahalka iyo imtixaanka la xidhiidha, laakiin wuxuu kaloo Ilaah ku ammaanayaa dhammaadka wakhtiga dib-u-dhaca in Ilaah “xigmad siiyo kuwa xigmadda leh, oo aqoon siiyo kuwa garashada yaqaan; Isagu wuxuu muujiyaa waxyaalaha qoto dheer oo qarsoon; wuxuu og yahay waxa gudcurka ku jira, oo iftiinkuna isagu la deggan yahay.”

Daanyeel halkan wuxuu ammaantiisa ku dejinayaa macnaha ah in ay jirtay “korodh aqoon,” waayo kii cutubka laba iyo tobnaad ku caddeeya in “kuwa caqliga leh” ay garan doonaan “korodhka aqoonta,” isla markaana wuxuu Ilaah ku ammaanayaa in uu siiyey “xigmad” iyo “aqoon” “kuwa

caqliga leh.” Wuxuu si toos ah u tilmaamayaa bikradihii xigmadda lahaa, wuxuuna waqtiigiisa ku xidhayaa wakhtigii dib-u-dhaca. Wuxuu tusaalaha laga helayo cutubka labaad si toos ah ugu dhex meeleynayaa dhammaystirka buuxa ee wakhtigii dib-u-dhaca ee Matayos shan iyo labaatan, kaas oo ku jira dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad. Waxa ka sii mudan ayaa ah xaqiiqada ah in kitaabka Muujintii uu aqoonsanayo in wax yar ka hor xidhitaanka muddada imtixaanka, Yooxanaa loo sheegay inuusan shaabadayn hadallada waxsii sheegyada ee kutubta Daanyeel iyo Muujintii, waayo waa isku kitaab.

Markaasuu igu yidhi, Ha xidhin erayada wax sii sheegidda kitaabkan, waayo wakhtigu waa dhow yahay. Kii aan caddaaladda ahayn, ha sii ahaado aan caddaalad ahayn weli; kii wasakhda ahuna, ha sii ahaado wasakh weli; kii xaqa ahuna, ha sii ahaado xaq weli; kii quduuska ahuna, ha sii ahaado quduus weli. Muujintii 22:10, 11.

Wakhtiga waxsii sheegyada Daanyeel iyo Muujintii la furfuri doono waa wakhtiga dib-u-dhaca ee masaalkii tobanka bikradood, wakhtigaasna waxa uu u taagan yahay codsigii Daanyeel ee waqti. Codsigiisii waqti waxaa xigtay salaad, taas oo ay tahay inay dhacdo ka hor soo sara kicidda lafihii engegnaa ee dhintay. Intii lagu jiray muddada wakhtiga ee korodhka aqoonta iyo fahamka sawirka riyada ee gudcurku qariyey la muujiyey, Ilaahna wax kale ayuu u sameeyey Daanyeel. “Isagu wuxuu muujiyaa waxyaalaha qoto dheer oo qarsoon.” Waxyaalaha qarsoon ee taariikhda Qayladii Saqbadhka waa waxsii sheegidda ku jirta Muujintii oo la furfurayo wax yar ka hor intaan xilliga imtixaanku xidhmin. Waxa “qoto dheer oo qarsoon” waa “run.”

Runta waxay noqotaa furaha nebiyadeed ee loo furo rasuulka uu Daanyeel matalo, kaas oo u suurtageliya in la garto taariikhda qarsoon ee “todobada onkod.” Taariikhda qarsoon waa taariikhda saddex calaamadood oo waddo. Tan kowaad waa niyad-jab, tan dambena waa niyad-jab, sida lagu muujiyey taariikhda Millerite-ka. Ereyga Cibraaniga ah ee loo turjumay “run” waxaa sameeyey “Aqoonyahanka Afafka ee Cajiibka ah,” isagoo isku daray xarafka kowaad, kan saddex iyo tobnaad, iyo kan ugu dambeeya ee alifbeetada Cibraaniga. Ciise waa kii ugu horreeyey oo ugu dambeeya, isaguna waa “runta.” Qaab-dhismeedka ereyga uu sameeyey “Aqoonyahanka Afafka ee Cajiibka ah” wuxuu tilmaamayaa saddexda calaamadood ee waddada ee nebiyadeed, kuwaas oo ah taariikhda qarsoon ee “todobada onkod,” kuwaas oo la xidhilahaa ilaa Daanyeel uu dalbaday “waqti” oo uu tukasho u tegey.

Niyad-jabkii dhacay 18-ka Luulyo, 2020, wuxuu ahaa astaan-jidkii ugu horreeyey, wuxuuna tusaale u yahay niyad-jabka la xidhiidha kii ugu dambeeyey ee saddexda astaan-jid, kaas oo ah sharciga Axadda. Xarafka dhexe, oo ah xarafka saddex iyo tobnaad, waa astaan fallaaqonimo, waana astaan astaan-jidka dhexe ee taariikhda qarsoon ee toddobada onkod. Fallaaganimada waxaa matala bikradaha nacasyada ah xilliga Qaylada Habeenbadhka, waayo Qaylada Habeenbadhku waa astaan-jidka dhexe ee taariikhda saddexda tallaabo leh ee 18-ka Luulyo, 2020, Qaylada Habeenbadhka, iyo sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Isla marka ay habeenbadh noqoto, wakhtigu wuxuu u gudbaa saacadda saddex iyo tobnaad, halkaas oo muujinta muuqata ee bikradaha nacasyada ah lagu caddeeyo garashadooda ah inayan haysan saliidda dahabka ah.

Cidlada astaaniga ah ee “lamadegaanka” ee “saddexda maalmood iyo badhka” ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, dadka Ilaah waxaa lagu matalay inay ku jiraan taariikhda astaaniga ah ee inkaarta “toddoba jeer.” Dhammaadka muddadaas, waa inay gartaan in la kala firdhiyey, inay dembaabeen, inay awowayaashood dembaabeen, inay Ilaah si ka gees ah ugu socdeen, iyo in Ilaah si ka gees ah ugu socday iyaga. Aqoonsigaas waa inuu ku hoggaamiyaa inay tukadaan tukashada Laawiyyintii lix iyo labaatanaad. Aqoonsigaas ah inay waajib ku tahay inay tukadaan tukashada Laawiyyintii lix iyo labaatanaad wuxuu si nebinnimo ah ula jaanqaadayaa tukashadii Daanyeel ee Daanyeel cutubka labaad, waxaana lagu muujiyey tukashadii Daanyeel ee cutubka sagaalaad. Sababta Daanyeel ugu tukaday tukashada Laawiyyintii lix iyo labaatanaad ee cutubka sagaalaad waxay ku salaysnayd garashadiisa ah inuu joogay dhammaadka toddobaatankii sannadood ee waxsii sheegiddii Yeremyaah ee ku saabsan maxaabiisnimadii dadka Ilaah.

Toddobaatan sannadood oo isku midka ah waxay metelaan taariikhda shaabadaynta dadka Ilaah. Toddobaatan sannadoodkaas waxay metelaan nadiifinta ku xusan Malakii cutubka saddexaad iyo labada jeer ee Masiixu macbudka nadiifiyey. Waxay metelaan taariikhda imtixaanka sawirka bahalka. Taariikhdaasu waxay bilaabatay Sebtembar 11, 2001, waxayna ku dhammaanaysaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Dhammaadka muddadaas toddobaatanka sannadood ee astaanta ah, Daanyeel wuxuu raadiyaa “wakhti dib-u-dhac ah” si uu u tukado. Tukashadiisiina waa laga aqbalay markii qarsoodigii ugu dambeeyey ee wax sii sheegidda loo muujiyey isaga. Muujintaas waxay timid iyadoo dadka runta ah ee Protestant-ka ah ee Ilaah ay weli ku jireen wakhtigii firdhinta ee “lamadegaanka” ka dib Luulyo 18, 2020. Wakhtigaas ayaa “runta” loo muujiyey “codka cidlada kaga qaylinaya”.

Waxaannu ku sii wadi doonnaa Daanyeel cutubka labaad maqaalka xiga.

Oo cadhadii Rabbiga ayaa ku kululaatay dalkii this, si uu ugu soo dejiyo habaarada oo dhan ee ku qoran kitaabkan. Rabbiguna wuxuu iyaga dalkoodii kaga rujiyey cadho, iyo xanaaq, iyo carays weyn, oo wuxuu ku tuuray dal kale, sida ay maanta tahay. Waxyaalaha qarsoon waxaa leh Rabbiga Ilaaheenna ah; laakiinse waxyaalaha la muujiyey waxaa leh innaga iyo carruurteenna weligood, si aynu u wada yeelno erayada sharcigan oo dhan. Sharciga Kunoqoshadiisa 29:27–29.